

Er zijn veel legendes bekend over het leven van de heilige Martinus. Een van de meest lezenswaardige voorvallen is wel zijn ontmoeting met de naakte bedelaar. De jonge Martinus was soldaat in het Romeinse leger in Gallië. Op een winterdag trof hij een bedelaar aan de stadspoort van Amiëns. De man stierf bijna van de kou. Zonder na te denken sneed Martinus met zijn zwaard zijn soldatenmantel in tweeën en gaf een helft ervan aan de arme. In de daaropvolgende nacht verscheen Christus aan hem in een droom. Zijn biograaf schrijft hierover: *Christus zei tegen Martinus: 'Bekijk me eens goed.' Toen zag Martinus, dat de Heer het stuk mantel droeg dat hij aan de bedelaar had gegeven. En hij hoorde Hem tegen de engelen zeggen: 'Martinus heeft nog maar pas van mij gehoord; maar toen ik naakt was, heeft hij Mij meteen gekleed.' Zo blijkt het waar te zijn wat Christus over zichzelf vertelt: 'Wat je aan de minste van de mensen doet, dat doe je aan Mij!'*

Het moge duidelijk zijn dat de evangeliëlezing van deze feestdag door de kerkelijke traditie bewust is gekozen met het oog op dit verhaal. Martinus was nog maar een doopleerling van amper 18 jaar oud, maar hij had de essentie van het Evangelie al begrepen. De evangelist Matteüs plaatst deze passage aan het einde van Jezus' openbare leven. Dit verhaal over het laatste oordeel is een apotheose van Jezus' onderricht. Het wil ons vertellen dat Christus niet uitsluitend aan het einde van de tijd komt. De Heer komt op ieder ogenblik van ons dagelijks leven in de mensen die wij hier en nu ontmoeten. En we zullen geoordeeld worden naar onze werken van barmhartigheid. In ons evangelie worden er zes genoemd. De hongerigen spijzen, de dorstigen laven, de naakten kleden, de vreemdelingen herbergen, de zieken verzorgen en de gevangenen bezoeken. De traditie heeft er een zevende aan toegevoegd: de doden begraven.

Martinus heeft waarschijnlijk helemaal niet direct gedacht aan Christus toen hij die arme naakte man met zijn mantel bekleedde, maar gewoon zijn hart gevolgd. Juist die argeloze vanzelfsprekendheid is het teken van de rijpheid van de evangelische mens die, zonder nadenken, in iedere behoeftige medemens Christus ziet en dient. Ons toebehoren aan Christus, naar wiens beeld wij allen zijn geschapen, moet ons – zo wil dit evangelieverhaal duidelijk maken – spontaan en zonder berekening aanzetten tot werken van barmhartigheid. Immers Jezus is zelf gekomen om aan ons die werken te verrichten. En Hij verwacht van ons eenzelfde dienstbaarheid.

Onze heilige Vader Benedictus had iets met Sint Martinus. Dat kan bijna niet anders, want Martinus was de stichter van het eerste christelijke klooster in het Westen, anderhalve eeuw vóór Benedictus. In de levensbeschrijving van sint Benedictus verhaalt de heilige paus Gregorius de Grote dat Benedictus bij zijn aankomst op de Monte Cassino een tempel van de Griekse god Apollo aantrof. Hij verwoestte het bouwwerk en op die plaats liet hij "een bidkapel bouwen gewijd aan de heilige Martinus." Ruim een eeuw na zijn dood werd Martinus al vereerd als een heilige van formaat.

Hoewel Benedictus in zijn Regel voor monniken nergens expliciet verwijst naar Martinus, citeert hij wel tot driemaal toe het 25^e hoofdstuk uit het evangelie van Matteüs dat wij zojuist hebben gehoord. De naakten kleden en de zieken bezoeken rekent Benedictus tot de werktuigen om goed te handelen. En met betrekking tot de zieken in de gemeenschap wijst Benedictus erop dat zij gediend moeten worden als Christus in eigen persoon. *“Daar deze immers gezegd heeft: ‘Ik was ziek en gij hebt Mij bezocht’, en ‘wat ge aan een van deze geringsten hebt gedaan hebt ge aan Mij gedaan.’* En over de gasten die in de abdij komen zegt onze Regel dat zij moeten worden ontvangen als Christus zelf, *“want Hij zal eens zeggen: ‘Ik kwam als gast en gij hebt Mij opgenomen.’”*

In deze geest leert sint Benedictus ons ook om in de persoon van de abt en in ieder van de broeders Christus zelf te zien met de ogen van het geloof en ze daarom lief te hebben. Meer nog: de kellenaar van het klooster wordt op het hart gedrukt om zelfs alle gerei en bezit van het klooster te beschouwen als vaatwerk dat aan de altaardienst gewijd is. Niets mag worden verwaarloosd in het huis van God dat het klooster is. Hierin licht een essentiële dimensie op van het Benedictijnse kloosterleven die erin bestaat: *dat God in alles verheerlijkt wordt.* In de leerschool van de goddelijke dienst worden wij geoefend om juist in de geringsten van onze medemensen broeders en zusters van de Heer te zien. Meer nog: om ons bewust te worden dat wat wij aan de geringsten van Christus' broeders en zusters doen aan Christus zelf doen. We dienen de Heer in elkaar, we beminnen de Heer in elkaar. En dat gebeurt in het alledaagse leven, zonder veel omhaal, spontaan, aan de deur en op de kleermakerij, in de keuken en in de kerk. Het wordt onze tweede natuur.

Dierbare br. Co, in deze geest ben je gevormd vanaf je intrede in deze abdij. Afkomstig uit de stad van Sint Maarten, Utrecht, leerde je hier het vak van kleermaker, waarvan Martinus de patroonheilige is. Op zijn feest legde je je geloften af, vijftig jaar geleden. In zijn geest heb je je al die jaren ingezet voor onze gemeenschap, trouw en toegewijd Christus dienend in abt en medebroeders, in de gasten en de vele bezoekers. Met je grote hart – en het hart op de tong – was je, en ben je, een instrument van Gods menslievendheid voor velen. Je bent de enige overgebleven monnik van de tweede generatie op de Slangenburg en zo de *trait d'union* met de derde en vierde generatie die nu aantreedt. Veel van het vertrouwde heb je in de loop der jaren moeten opgeven, soms met pijn en moeite. Maar steeds vond je de veerkracht om door te gaan in geloof en liefde. Je tomeloze ijver en dienende beschikbaarheid waarden wij enorm en strekken ons tot voorbeeld. En met de woorden van Vader Benedictus wensen wij je toe dat je in de komende jaren *“meer en meer voortgang mag maken op de weg naar God”* (vgl. RB 62,4), de weg die je vijftig jaar geleden bent ingeslagen. Graag nodig ik je uit om je professie te hernieuwen te midden van je broeders, familie en vrienden, ten overstaan van God en zijn heiligen.